

Пазнавальны праект
«Я – піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!»
для членаў дзіцячай палаты
Кастрычніцкай раённай піянерскай
арганізацыі горада Гродна

Гродна 2021

Я – піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!

ДЗЯРЖАЎНЫЯ СІМВАЛЫ

Мы, беларусы – мірныя людзі. І ў гэтым наша моц. А моцы і ўпэўненасці нам дабаўляюць дзяржаўныя сімвалы Рэспублікі Беларусь: ГЕРБ, ГІМН і СЦЯГ. У адпаведнасці з канстытуцыяй РБ герб, гімн і сцяг з'яўляюцца сімваламі суверэнітэту краіны.

Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

Я - піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!

Прыродныя сімвалы

1. Валошка, васілёк.

Сапраўдны сімвал Беларусі. Валошка такая ж сціплая, простая і адкрытая, гасцінная і талерантная, як і беларускі народ. Многа вершаў і песень прысвечана гэтай цудоўнай кветцы. Адзін з іх верш

Максіма Багдановіча «Слуцкія ткачыкі»

А ці ведаеце вы, што ў прыродзе сустракаецца не толькі звычайны для нас блакітны васілёк, але і жоўты, белы і нават ружовы?

Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

Я – піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!

2. БУСЕЛ

Навер'і, звязаныя з буслом:

- Калі бусел падчас вяселля сядзе на пячны комін, у маладых хутка народзіцца дзіця. Калі жанчыне сніцца бусел — да цяжарнасці ці нараджэння сына.
- Калі на даху хаты пасяліўся бусел, гэта прадказвала багацце і дабрабыт у сям'і.
- Дрэва, на якім бусел гняздо сваё сцэле, нельга сячы, бо гэта можа выклікаць нястачу ў гаспадарцы.
- Калі вясной упершыню ўбачыць бусла, які ляціць, – быць здравым, моцным, працаздольным, калі ж бусел будзе стаяць, то, наадварот, усё лета чалавек будзе цяжкім на пад'ём.
- Калі вясной бусліная сям'я не вярталася ў сваё гняздо, то гэта прадказвала няшчасці: пажар, паводку або смерць.

Адкуль пайшлі буслы?

А ці ведаеце вы, што спаць буслы любяць стаячы на адной назе? Калі ж нага стамляецца, яны мяняюць яе на другую, пры гэтым птушкі нават не прачынаюцца.

Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

Я – піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!

3. Зубр – пушчанскі гаспадар

Выява зубра на Беларусі сустракаецца паўсюдна:
на гербе
Гродзенскай
вобласці

як сімвал чэмпіянату
свету па хакеі 2014

30-метровая
фігура зубра
на трасе М1

Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

Я – піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!

4. *Возера Нарач*

Адкуль пайшла назва возера Нарач?

А ці ведаеце вы, што Нарач – самае вялікае возера Беларусі?

Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

Я – піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!

5. Нацыянальны парк «Белавежская пушча»

Першыя пісьмовыя ўпамінанні пра Белавежскую пушчу датуюцца ажно **983 годам**. Назву сваю пушча атрымала, магчыма, ад абарончай вежы са сценамі белага колеру, пабудаванай у трынаццатым стагоддзі. З сярэдзіны 17 стагоддзя Белавежская пушча – адзінае месца ў Еўропе, дзе вадзіліся зубры. Пасля Першай сусветнай вайны іх у пушчы не засталася. Цяпер на беларускай частцы Белавежскай пушчы каля 2000 гэтых магутных жывёл. Гэта самая вялікая папуляцыя ў свеце.

Песня «Белавежская пушча»

А ці ведаеце вы, што Нацыянальны парк «Белавежская пушча» ўваходзіць у Спіс Сусветнай культурнай спадчыны ЮНЕСКА?

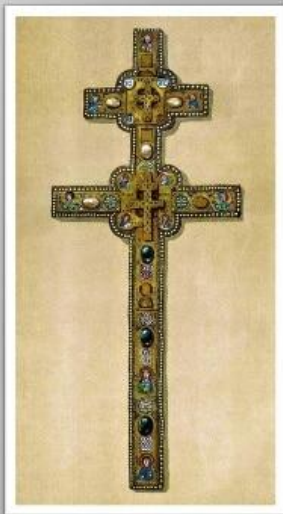
Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

Я - піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!

Асобы-сімвалы

1. *Еўфрасіння Полацкая – нябесная заступніца Беларусі*

Сяргей Тарасаў «Еўфрасіння Полацкая»

Каля 1161 г. Лазарам Богшам па заказе Ефрасінні быў створаны ўнікальны шэдэўр старабеларускага прыкладнога мастацтва, - крыж, названы яе імем.

Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

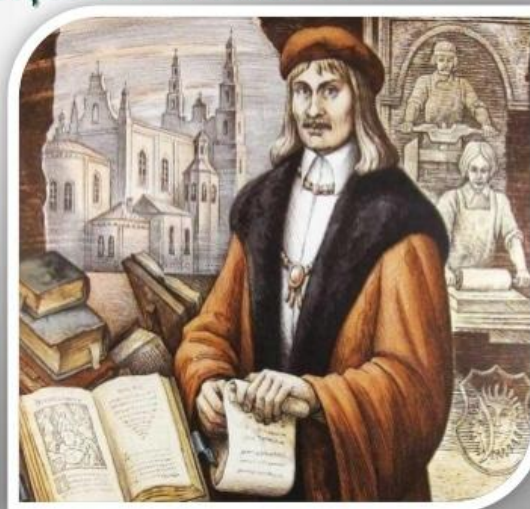
Я – піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!

Ніл Гілевіч
«Мара Скарыны»

Марыў калісьці славуты Скарына,
"Ціснучы" кнігі на мове бацькоў:
Простаму люду ў роднай краіне
Зробіць даступнай ён мудрасць вякоў.
Толькі радзіму сваю ў ліхалецці
Мара яго абляцець не магла:
Білася распачна птушкай у клетцы,
Вочы ж бядоты сляпіла імгла.
Думалі, згіне, як статак, нямое
Племя пакорнае ў вечным ярме.
Колькі іх мужных, што матчынай мове
Шлях пракладалі і змёрлі ў турме!..
Ды разгулялася пльынь веснавая —
Змыла пакутнай няволі сляды,
І ўстрапянулася мара жывая,
І абляцела ўвесь край малады!
Сталі даступнымі простаму люду
Мудрасці скарбы са свету ўсяго —
Каб ні ярма, ні імглы, ні аблуды
Болей не зведала доля яго!

2. Францыск Скарына – нацыянальны геній

**Пазнавальнае відэа пра
Францыска Скарыну**

Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

Я – піянер! Радзімай ганаруся! За крокам крок іду да Беларусі!

3. Янка Купала і Якуб Колас – волаты нацыянальнага духу

Некалькі цікавых фактаў пра Янку Купалу і Якуба Коласа:

1. Верш Янкі Купалы «Хлопчык і лётчык», натхніў Юрыя Гагарына стаць касманаўтам.
2. Якуб Колас як педагог быў не супраць фізічнага пакарання вучняў.
3. Янка Купала ўмеў прадказваць надвор'е. У гэтым дапамагала таполя, што расла каля дома ў Мінску. Перад паводкай яна рыпела, бо камель назапашваў ваду. За гэту рысу мастак слова называў дрэва “мой вартавы”.
4. Якуб Колас верыў у дзяцінстве, што разумее мову птушак.
5. Янка Купала збіраў каменьчыкі. З любой паездкі прывозіў не сувеніры, а камяні, прычым самыя звычайныя. Памятаў, адкуль кожны з іх. Любіў перабіраць, бо гэта супакайвала.
6. Янка Купала выдатна гуляў у шахматы і заўсёды перамагаў Якуба Коласа ў гэтым спорце. Апошні штораз злаваўся і нават выходзіў з дому, каб супакоіцца.
7. Янка Купала і Якуб Колас былі абсалютна рознымі па характары, але гэта не перашкаджала ім быць добрымі сябрамі.

Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

Я – піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!

Пабудовы-сімвалы

1. Мемарыяльны комплекс «Брэст – крэпасць-герой»

Для народа Беларусі Брэсцкая крэпасць з'яўляецца сімвалам супраціўлення ў час Вялікай Айчыннай вайны. Архітэктурна-скульптурны ансамбль мемарыяла ўключае ў сябе галоўны манумент "Мужнасць", штык-абеліск, скульптурную кампазіцыю "Смага", плошчу Цырыманіялаў, 3 рады мемарыяльных пліт з пахаваннямі загінуўшых, руіны і ўцалелыя збудаванні крэпасці, музей.

Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

Я - піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!

2. Мемарыяльны комплекс «Хатынь» - трагічны напамін пра жахі вайны

Мемарыял "Хатынь" - даніна памяці каля 3 млн. беларусаў, якія загінулі ў час Вялікай Айчыннай вайны. У 1969 годзе ў памяць аб усіх загінуўшых беларусах на месцы спаленай вёскі быў адкрыты мемарыял. У цэнтры комплексу размешчана 6-метровая бронзавая скульптура "Няскораны". Побач - брацкая магіла, на якой размешчаны сімвалічны вянок памяці са словамі наказу мёртвых да жывых. На месцы кожнага з 26 спаленых дамоў - помнік-зруб. Завяршае мемарыял плошча Памяці, у цэнтры якой растуць 3 бярозы, якія сімвалізуюць жыццё, на месцы чацвёртай - Вечны агонь, сімвал загінуўшых у гады вайны жыхароў Беларусі. Побач Дрэва жыцця са спісам 433 вёсак, спаленых акупантамі і адноўленых пасля вайны.

Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

Я – піянер! Радзімай ганаруся!
За крокам крок іду да Беларусі!

3. Нацыянальная бібліятэка Беларусі – «беларускі алмаз»

Адкрыццё Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі адбылося 16 чэрвеня 2006 года. Перад фасадом будынка ўстаноўлена бронзавая фігура беларускага першадрукара Францыска Скарыны. Галоўны ўваход сімвалічна выкананы ў выглядзе раскрытай кнігі. Паводле задумы аўтараў, форма аграненага алмаза сімвалізуе каштоўнасць ведаў і бясконцасць пазнавальнага свету.

Раздел 1. «Сімвалы маёй Радзімы»

Дзякуй за ўвагу!